

Павлик Н. І.

<https://orcid.org/0000-0003-4100-5599>

Мудрак М. В.

<https://orcid.org/0000-0001-7365-4986>

СХОДОЗНАВЧИЙ ГУРТОК НаУКМА: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Замітку присвячено діяльності Сходознавчого гуртка, заснованого у 1993-му і відродженого у 2012 р. в НаУКМА. Активності цього науково-освітнього осередку спрямовані на дослідження філософії, культури та релігій країн Близького та Далекого Сходу. Провідна форма роботи гуртка – доповіді фахівців-сходознавців, філософів, дослідників східних культур, представників різноманітних релігійних традицій, мандрівників.

Ключові слова: Сходознавчий гурток, сходознавство, наукові семінари, майстер-класи, студенти-філософи, НаУКМА.

Сходознавчий гурток НаУКМА (*The Oriental Studies Circle*) виник майже на початку відродження самої Академії, а саме 1993 року. Сталося це завдяки студентам, які досліджували східну філософію та культуру – нинішнім викладачам кафедри філософії та релігієзнавства – Юрію Завгородньому та Сергію Капранову. Основною формою існування гуртка була підготовка, виголошення та обговорення доповідей з конкретних тем сходознавчої тематики. З весни 1995 р. гурток провів шість засідань буддологічного семінару, згодом ці зустрічі стали більш регулярними. У 1996 р. Сходознавчий гурток нараховував уже 15 постійних членів та активно залучав до своєї діяльності викладачів і студентів з інших університетів.

Гурток час від часу переживав періоди занепаду, головною причиною яких була зайнятість керівників, які закінчували навчання, а перейняти цю справу певний час було нікому. Таким періодом можна вважати кінець 1990-х рр. Однак уже у 2002 р. діяльність гуртка було відновлено, стимулом до чого стала поява курсу «Історія філософії Південної та Східної Азії» (його викладачами були вже згадані Ю. Завгородній і С. Капранов), що виявив багато охочих розвинути та поглибити свої знання зі східних культур не лише в аудиторії, а й поза нею.

Учасники часто практикували так звані звітні зустрічі, на яких обговорювали їхні виступи на різних конференціях та наукових семінарах. Одним із таких заходів став семінар, який

відбувся в грудні 2004 р. та був присвячений бурятському буддологу та філософу Бідії Дандарону. У ньому взяли участь як викладачі та студенти НаУКМА (Ю. Завгородній, С. Капранов, О. Ведров), так і фахівці з провідних університетів сходознавства (І. Отрощенко, О. Огнева).

За кілька років, після періоду розквіту, діяльність гуртка знову припинилася. У 2013 р. з ініціативи філософів першого курсу бакалаврату Сходознавчий гурток відновив своє функціонування. Нині його керівником є студентка магістерської програми з філософії Наталія Павлик. У гуртка немає фіксованої кількості учасників, він є відкритим для кожного, хто цікавиться культурою та філософією Сходу.

Серед тем, представлених на обговорення учасникам гуртка у 2013–2018 рр., були такі: «Містичні практики суфізму на території Індії, Афганістану, Пакистану», «Йога, медитація та нейрофізіологія», «Сакральна географія Непалу», «Тантричний буддизм: теорія і практика», «І-цзін: правильно міркувати, щоб передбачати», «Духовне життя в сучасній Індії», «Природа свідомості та процес світосприйняття у світогляді тибетського буддизму» та багато інших. Часто доповіді викликають дискусії, які можуть спричинитися до затяжної полеміки, що виходить за межі одного засідання.

На зібрання гуртка дуже часто запрошують не лише знаних фахівців зі сходознавства, дослідників та професорів, а й представників різних східних конфесій та мандрівників. Понад те, коло

гостей давно вийшло за межі України, адже серед доповідачів усе частіше з'являються представники інших країн, зокрема Індії, Китаю, Непалу, Польщі, США. Варто пригадати семінар буддистської монахині школи сото дзен Ейкі, що прибула з Польщі; майстер-клас віце-президента Всесвітньої федерації бойових мистецтв Сема Чіна з Китаю; лекцію непальського лами Пема Дудула та багатьох інших. Також відбулось багато зустрічей не лише з репрезентантами конфесій, а й з дослідниками східних традицій, наприклад, з О. Гомоновим – знавцем тибетської культури, Є. Смицьким – фахівцем із вайшнавизму, А. Халіком – викладачем перської мови, В. Мельником – дослідником правової системи Бутану тощо.

Діяльність Сходознавчого гуртка не обмежена географічними кордонами. Його представники доволі часто виступають з ознайомчими доповідями на молодіжних форумах у різних країнах світу, зокрема в Польщі, Вірменії, Туреччині, Індії, Японії.

Варто зазначити, що іноді зустрічі гуртка супроводжують різноманітні майстер-класи та східні практики, серед яких медитація, гра на музичних інструментах, бойові мистецтва тощо. Важливо, що завдяки ініціативі учасників гуртка у 2017 р. на Міжнародній науковій конференції «Філософія: нове покоління», яка щорічно

відбувається в НаУКМА, було започатковано окрему секцію зі східних студій.

Сходознавчий гурток, безумовно, є цікавим не лише з погляду багатогранності «позааудиторного» життя Києво-Могилянської академії та втілення її багатовікових традицій, а й у сенсі заохочення до вивчення Сходу, поширення знань про східну культуру, філософію, релігію. Тісні зв'язки гуртка з провідними сходознавчими інститутами, постійні зустрічі з представниками різних східних конфесій впливають позитивно не лише на різнобічний розвиток його учасників, а й на систему українських сходознавчих студій взагалі, яка утворилась у нетривких стосунках між центрами сходознавства (в Україні і за кордоном), слабкою матеріальною базою для вивчення Сходу в університетах, а отже, недостатньою кількістю публікацій і забезпеченістю бібліотек усіма необхідними сходознавчими матеріалами. Нині в Україні діють лише дві установи, які на належному рівні вивчають культурне надбання Сходу – Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського та секція історії східної філософії в Інституті філософії ім. Г. С. Сковороди. З огляду на рівень розвитку сходознавства в Україні, створений гурток є хоч і невеликим (за кількістю), але доволі чималим (за якістю) внеском у цю царину.

Nataliia Pavlyk, Maryna Mudrak

THE ORIENTAL STUDIES CIRCLE IN NaUKMA: HISTORY AND PRESENT TIME

This report presents the activities of the Oriental Studies Circle, which was founded in 1993 and reborn in 2012 as a scientific and educational organization. Its aim is to do research in such areas as philosophy, culture, and religion of the countries of the Middle and Far East. The leading type of the circle's work is the lectures made by specialists in Oriental studies, philosophers, representatives of various religious traditions, and travelers.

Keywords: The Oriental Studies Circle, Oriental studies, academic seminars, master-classes, philosophy students, NaUKMA.

Матеріал надійшов 18.03.2018